

УДК 316.772.4:316.754

Вітюк Надія

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри соціальної психології
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
<https://orcid.org/0000-0003-1317-8230>

DOI <https://doi.org/10.35619/praprv.v1i18.278>

ФАБІНГ В МІЖСОБИСТІСНІЙ ВЗАЄМОДІЇ МОЛОДІ: НОВА СОЦІАЛЬНА НОРМА ЧИ ЗАГРОЗА СТОСУНКАМ?

***Анотація.** У статті здійснюється аналіз психологічної суті фабінгу як одного з феноменів соціальної поведінки, визначаються його основні ознаки, чинники та наслідки. Подано результати емпіричного дослідження особливостей міжособистісної комунікації, пов'язаних із використанням молоддю інформаційно-комунікативних технологій, ступеня поширення фабінгу серед студентської молоді та рівня толерантності до нього юнаків і дівчат.*

Фабінг розглядається як акт ігнорування учасниками безпосередньої міжособистісної комунікації своїх партнерів через надмірне використання смартфона. Ознаками фабінгу є постійне користування смартфоном під час безпосереднього спілкування, неухважність до співрозмовників, труднощі концентрації уваги на предметі розмови, негайне реагування на звук повідомлення, що надходить на смартфон, тощо.

Загалом, більше 80% учасників емпіричного дослідження вказали на наявність маркерів фабінгу у стосунках з ровесниками. 39,7% студентів виявляють до фабінгу толерантне ставлення, а 60,3% - інтолерантне. У 53,8% респондентів через фабінг виникали конфліктні ситуації. У студентів переважає прагматична та індивідуалістична спрямованість на міжособистісну взаємодію. Основними чинниками фабінгу є залежність індивіда від смартфона та інтернет-залежність, синдром FoMO, комунікативні установки, труднощі у встановленні міжособистісних стосунків, відсутність навичок самоконтролю тощо. На ступінь прийнятності і нормативності фабінгу у молодіжному середовищі впливають також соціальні цінності, технічний прогрес у сфері інформаційно-комунікативних технологій, актуальні обставини життєдіяльності суспільства.

***Ключові слова:** фабінг, спілкування, міжособистісна взаємодія, фабер, фабі, інтернет-залежність, фабінг-поведінка.*

Постановка проблеми. Завдяки розвитку сучасних інформаційно-комунікативних технологій спілкування між людьми набуло безпрецедентних характеристик, як-от: можливість безперервно перебувати на зв'язку, відсутність просторових, мовних, фінансових та інших перешкод для контактів та ін. Важливою частиною життя сучасної людини став смартфон, адже поєднуючи функції кількох пристроїв (мобільного телефону, персонального комп'ютера, фото- та відеокамери, годинника тощо), він дає можливість не тільки постійно бути на зв'язку, а й виконувати різноманітну діяльність: отримувати та миттєво поширювати необхідну інформацію, спілкуватись, працювати, відпочивати, навчатися. Проте збільшення функціональних можливостей сучасних гаджетів призводить до зловживання ними й зростання кількості проблемних користувачів смартфонів, особливо серед молоді. Втім, головна проблема тут не тільки в тривалості користування гаджетом, але й у тому, що юнацтво все частіше надає перевагу спілкуванню в соціальних мережах, месенджерах, часто на шкоду безпосереднім контактам. Це призводить до того, що поступово віртуальний світ стає все більш цікавим і бажаним для молоді людини, ніж реальний.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Терміном «фабінг» (англ. phubbing, від англ. phone – телефон і snubbing – зневажливе ставлення) позначають нехтування ким-небудь

в соціальній взаємодії через зосередження уваги на своєму мобільному телефоні замість того, щоб безпосередньо спілкуватись з іншою людиною (Chotpitayasunondh, & Douglas, 2016).

Фабінг також трактується дослідниками як один із проявів інтернет-адикції (Roberts, & David, 2016; Махній, 2018), різновид соціального відчуження, неконструктивної поведінки (Kaczmarek, Behnke, & Džon, 2019; Karadağ et al., 2015; Roberts, & David, 2016), яка передбачає використання смартфона під час спілкування двох або більше людей і взаємодію з телефоном, а не з іншими людьми (Blanca, & Bendayan, 2018). Karadağ та ін. (2015) розглядають фабінг як поєднання кількох віртуальних залежностей: від мобільного телефону, SMS, соціальних мереж та інтернету.

Детермінанти фабінгу дослідники пов'язують насамперед із технічними можливостями сучасних електронних девайсів та інтернет-залежністю їх користувачів (Chotpitayasunondh, & Douglas, 2016; Davey et al., 2018; Karadağ et al., 2015; Zhao, Ye, & Yu, 2021), із синдромом втрачених можливостей (FoMO) (Davey et al., 2018; Przybylski, & Weinstein, 2013), рівнем самоконтролю особистості (Blanca, & Bendayan, 2018; Davey et al., 2018), тривожністю, депресією, ворожістю, самотністю, задоволеністю життям (Bitar, Akel, Salameh, Obeid, & Hallit, 2022; Liu et al., 2013; Zhao, Ye, & Yu, 2021) та іншими чинниками.

Вчені також зосереджують увагу на вивченні впливу фабінгу на навчання та професійну діяльність (Roberts, & David, 2016), на якість міжособистісних стосунків (Roberts, & David, 2017; Blanca, & Bendayan, 2018; Misra, Cheng, Genevie, & Yuan, 2014; Zhao, Ye, & Yu, 2021), а також впливу інтернет-залежності на фізичне та психічне здоров'я проблемних користувачів смартфона (Bitar, Akel, Salameh, Obeid, & Hallit, 2022; Davey et al., 2018; Kaczmarek, Behnke, & Džon, 2019; Lee, Ko, & Chou, 2015; Liu et al., 2013). Аналіз результатів наукових досліджень вчених з різних країн світу показує, що з кожним роком кількість залежних від смартфона осіб зростає, а тому проблема фабінгу набирає своєї актуальності.

Мета статті: проаналізувати суть, прояви та чинники фабінгу, визначити рівень його поширення в молодіжному середовищі та характер ставлення молоді до цього явища як детермінанти його нормативності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фабінг передбачає вияви неухважного ставлення індивіда до співрозмовника, його ігнорування через багаторазове використання смартфона під час безпосереднього контакту. У сучасному суспільстві фабінг-поведінку можна спостерігати в різних ситуаціях: як під час неформальних контактів, так і в діловій взаємодії.

Фабінг характеризується такими ознаками:

- постійне утримання учасником взаємодії смартфона в руках або ж не далі, як на відстані витягнутої руки;
- миттєве реагування індивіда на звукові сигнали про нові повідомлення у смартфоні, незважаючи на розмову з іншими людьми;
- неухважність під час міжособистісної комунікації, постійна перевірка свого гаджета під час різних форм активності, навіть під час бесіди, навчання, праці, заняття спортом, відпочинку з близькими та друзями;
- прояви хвилювання, тривоги, дратівливості у випадку неможливості переглянути нові повідомлення у гаджеті або оновлення стрічки новин;
- скарги учасників комунікації на те, що співрозмовник не надає їм належної уваги через часте або навіть безперестанне відволікання на свій мобільний телефон;
- неприйняття індивідом критики щодо власного способу спілкування, пов'язаного з проблемним користуванням смартфоном;

- готовність миритися з ускладненням і навіть руйнуванням стосунків, планів через власну інтернет-залежність.

Рольова структура взаємодії, пов'язаної з фабінгом, включає осіб, яких ідентифікують як фаберів і фабі. Фабером є особа, яка неодноразово відволікається на свій телефон, нехтуючи тими людьми, з якими перебуває в безпосередньому контакті. Під час комунікації фабер перевіряє або надсилає повідомлення в смартфоні, проглядає оновлення в стрічці новин, робить селфі, викладає пости в соцмережах, грає в онлайн-ігри тощо. Фабі – це особа, якою нехтують під час комунікації, оскільки її співрозмовник спрямовує увагу на свій смартфон, внаслідок чого вона може почуватися проігнорованою й знеціненою.

Дослідження зарубіжних вчених показали, що фабінг негативно впливає на якість міжособистісної взаємодії, зокрема знижує рівень довіри та емпатії між партнерами (Misra, Cheng, Genevieve, & Yuan, 2014; Pzybylski, & Weinstein, 2013; Roberts, & David, 2016, 2017), ступінь задоволення своїми стосунками (Chotpitayasunondh, & Douglas, 2016; Roberts, & David, 2017). Він загрожує потребам особи у приналежності та зв'язку з іншими людьми, у визнанні й контролі (Chotpitayasunondh, & Douglas, 2016; Karadağ et al., 2015), позаяк змушує осіб, якими співрозмовники легковажать заради активності у смартфоні, відчувати себе виключеними з контактів, нецікавими для інших людей, зневаженими й відторгненими. У них погіршується настрій, знижується самооцінка та відчуття особистого благополуччя. Разом з тим, і самі фавери, які не виявляють зацікавленості щодо інших людей, уникають повноцінного спілкування з ними, тим самим втрачають контакти й можливості для власної повноцінної самореалізації.

Надмірне використання гаджетів має значні наслідки для фізичного та психічного здоров'я їх користувачів, особливо в стані тривоги, депресії та дистресу (Bitar, Akel, Salameh, Obeid, & Hallit, 2022; Davey et al., 2018; Liu et al., 2013). Результати досліджень показали, що залежність від смартфона, як і інтернет-залежність, пов'язана з абстиненцією, нетерпимістю, компульсивною поведінкою та функціональними порушеннями (Lee, Ko, & Chou, 2015). Причому Liu та ін. (2013), Roberts та David (2016) з'ясували, що фабінг шкідливо впливає на психічне здоров'я і фабі, і фаберів, посилює вигорання на роботі та підвищує ризик депресії.

Фабінг також може розглядатися не тільки як прояв і наслідок залежності від смартфона, але й як нова норма соціальної поведінки, що виникає у зв'язку із технічним прогресом у сфері інформаційно-комунікативних технологій. Нехтування співрозмовником через надмірне зосередження на смартфоні може призвести до того, що на таку поведінку інша людина навмисно або ж ненавмисно може відповідати взаємністю. Взаємний фабінг призводить до оцінки такої поведінки як прийнятної і нормативної, збільшуючи тенденцію до його практикування.

Для того, щоб визначити ступінь поширення фабінгу серед молоді та характер ставлення до цього явища, у квітні-травні 2022 року нами було проведено емпіричне дослідження. Наша вибірка включала 156 студентів ЗВО (з них 64 чоловічої статі і 92 – жіночої) з Івано-Франківської, Тернопільської, Волинської та Одеської областей. Психодіагностичний інструментарій включав розроблену нами анкету, тест «Дослідження сприйняття індивідом групи» Залюбовської (Ильин, 2011, с. 407-408), тест на визначення інтернет-залежності Янг («Internet Addiction Test») (Young, & de Abreu, 1998, р. 22-23; Давіденко, 2019). Всі питання анкети були згруповані по блоках відповідно до таких змістових критеріїв: особливості міжособистісної комунікації в молодіжному середовищі, ставлення до фабінгу, прояви фабінгу в міжособистісній взаємодії молоді, психологічні чинники фабінг-поведінки.

Результати проведеного анкетування показали, що всі опитані нами студенти є активними користувачами смартфонів. 82,7% респондентів зазначили, що завжди тримають свій смартфон при собі. Їхній день зазвичай починається з перевірки повідомлень та скролінгу новин (на це вказали 78,2% юнаків і дівчат). Третя частина учасників дослідження (29,5%) визнали, що відчувають тривогу, коли не мають доступу до інтернету. Наведені дані

свідчать про наявність прив'язаності і навіть залежності значної частини юнацтва від своїх девайсів, а також про ознаки синдрому FoMO.

Про те, що збільшилася середня тривалість щоденного користування інтернетом (не враховуючи час, відведений на навчання в дистанційному режимі) за час пандемії COVID-19, зауважили 52,6% опитаних. На збільшення тривалості користування інтернетом після розгортання повномасштабної російсько-української війни з лютого 2022 р. вказали 65,4% наших респондентів. Цілком зрозуміло, що умовах будь-якої суспільно-політичної кризи, коли йдеться про формування настанов щодо нових, незнайомих ситуацій та об'єктів, залежність від смартфона зростає, адже саме інтернет і соціальні мережі використовуються сучасною молоддю як основне джерело необхідної інформації, і саме смартфон стає технічним засобом, який зараз найчастіше використовується для комунікації та інтернет-серфінгу.

В результаті тестування студентів за методикою Янг (Young, & de Abreu, 1998, р. 22-23; Давіденко, 2019), у 53,8% учасників дослідження було діагностовано високий рівень інтернет-залежності, а в 38,5% – помірний. Тільки 7,7% студентів мають низький (легкий) рівень інтернет-залежності. Отримані показники підтверджують дані опитування студентів щодо ступеня їх залежності від технічних засобів, що дають доступ до інтернету.

Вивчення особливостей міжособистісної взаємодії молоді показало, що здебільшого студенти оцінюють свої стосунки з ровесниками як досить успішні (на це вказали 74,4% опитаних юнаків і дівчат). 74,4% респондентів стверджують, що краще спілкуватися з людьми наживо, ніж віртуально. Водночас 50% респондентів вказали, що більшість свого вільного часу вони проводять в соцмережах. 37,8% студентів зазначили, що їм легше написати комусь повідомлення про щось важливе в месенджері або смс, аніж прямо сказати іншій людині. 31,4% респондентів стверджують, що саме в інтернеті простіше знайти людей зі спільними інтересами та вподобаннями, 23,1% опитуваних зазначили, що віртуальна комунікація дає можливість показати себе з кращого боку. 14,1% студентів вважають, що життя без інтернету було б нудним, безцілним і одноманітним. Таким чином, приходимо до висновку про наявність певних проблем у сфері безпосередньої комунікації сучасної молоді.

Залежність від смартфона й потреба індивіда повсякчас бути онлайн, навіть під час роботи, навчання, відпочинку, побоювання пропустити щось важливе в стрічці новин, труднощі у налагодженні неопосередкованих, «живих» контактів з іншими людьми, переконання в тому, що можливість самореалізації особистості, налагодження ділових та міжособистісних стосунків можливі тільки за умови постійного моніторингу новин, повідомлень в соцмережах, чатах, відсутність звички контролювати час користування смартфоном стають причинами фабінгу.

Наступний блок питань анкети стосувався дослідження ознак фабінгу у взаємодії студентської молоді. Відповідаючи на запитання анкети, 60,9% опитаних нами студентів відзначили, що їхні співрозмовники іноді відволікаються на смартфон під час безпосередніх контактів, а 21,2% респондентів зауважили, що це буває дуже часто, і тільки 18,5% студентів вказали, що їхні співрозмовники взагалі не відволікаються на телефон під час спілкування.

Половина учасників дослідження (50,6%) визнали, що вони й самі періодично відволікаються під час безпосереднього спілкування на свій смартфон, проте це відбувається тільки з важливого приводу. Ще 34,6% студентів зазначили, що вони також відволікаються під час розмови на гаджет, але рідко. 6,5% респондентів зізналися, що практично не випускають смартфона з рук, тобто можна припустити наявність у них номофобії. Повністю зосередженими на розмові з іншими людьми і зовсім не відволікаються в цей час на користування своїм гаджетом тільки 8,3% респондентів. При цьому 11,5% учасників дослідження вказали, що вони практично постійно бувають зайняті своїм смартфоном під час спілкування з друзями, а 26,9% – під час спілкування зі своєю родиною. Крім того, з'ясувалося, що більш ніж половина опитаних з різною частотою (17,3% – часто і 39,1% – іноді) отримують скарги від своїх друзів і рідних через надмірне захоплення мобільним

телефоном під час безпосереднього спілкування. Як бачимо, фабінг досить часто практикується сучасною молоддю.

За результатами анкетування, 60,3% учасників дослідження негативно ставляться до неуважного ставлення з боку співрозмовника через його надмірне захоплення смартфоном. Трохи більше чверті респондентів не заперечують проти того, що під час розмови інша людина постійно відволікається на свій девайс, адже вони й самі постійно так чинять, тобто йдеться про взаємність фабінг-поведінки. 13,5% респондентів виявили толерантність у ставленні до того, що співбесідник зосереджений на телефоні.

Результати дослідження ставлення студентської молоді до фабінгу презентовано на рисунку 1.

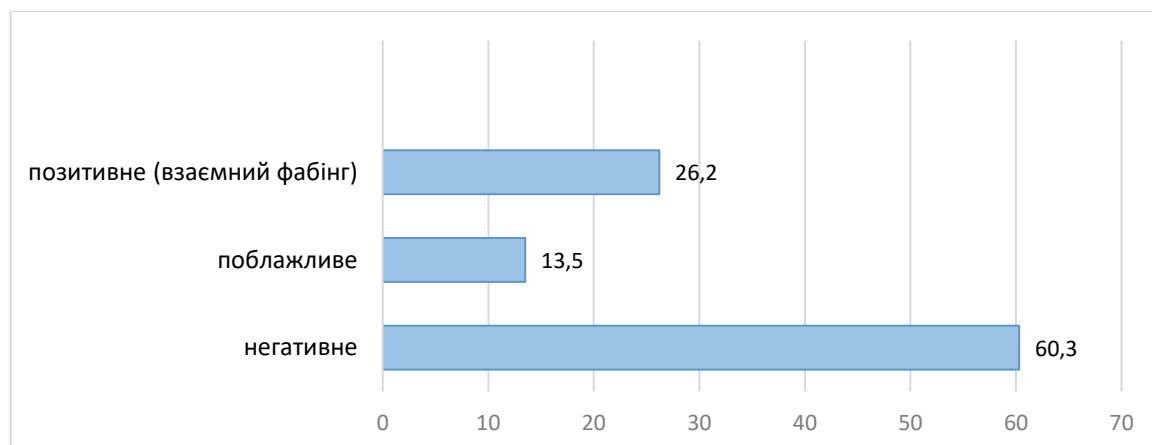

Рис. 1. Показники типів ставлення молоді до фабінгу з боку інших людей (у%)

Отже, значна частина опитаних студентів не усвідомлює або не визнає шкоди фабінгу для учасників комунікації та своїх стосунків. Причому порівняння отриманих даних за гендерним критерієм показало, що представники чоловічої статі більш поблажливо ставляться до проявів фабінгу. Зокрема, толерантне ставлення до фабінг-поведінки виявили 23,4% юнаків і 6,5% дівчат. До взаємного фабінгу виразили схильність 29,7% юнаків і 23,9% дівчат. Про негативне ставлення до надмірного користування співрозмовника своїм смартфоном під час безпосереднього спілкування висловилися 46,9% юнаків і 69,6% дівчат.

Фабінг може призвести до невдоволення партнерів комунікацією та ускладнення стосунків. Як показали результати опитування, в конфліктні ситуації через фабінг-поведінку потрапляли більше ніж половина опитаних нами студентів, причому кожен третій з наших респондентів часто стає учасником конфлікту з цієї причини (див. рис. 2).

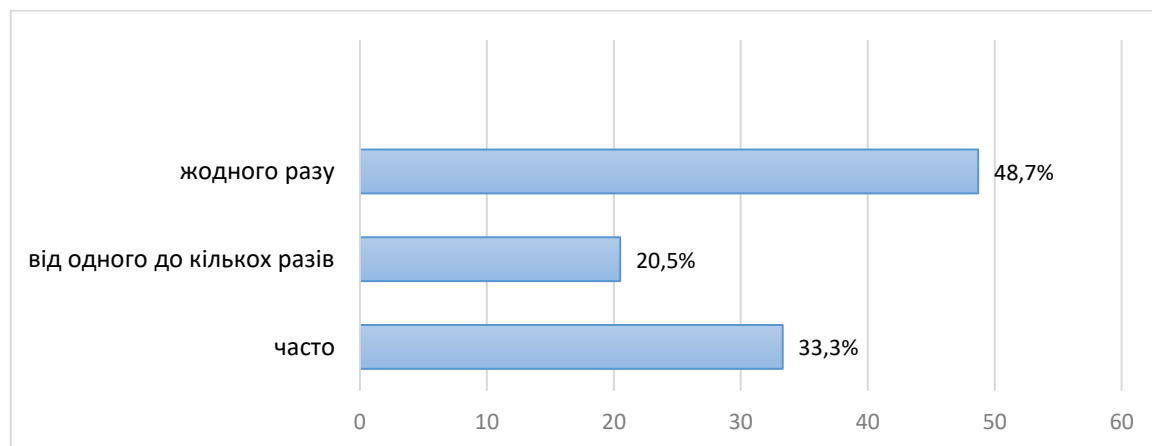

Рис. 2. Частота виникнення конфліктних ситуацій, спричинених фабінгом

Аналіз результатів діагностування студентів за методикою «Дослідження сприйняття індивідом групи» Залюбовської (Ильин, 2011, с. 407-408) показав перевагу прагматичного типу спрямованості в молодіжному середовищі. Дещо менш проявленим є індивідуалістичний тип орієнтації респондентів на співпрацю з групою, і найменше – колективістський (див. рис. 3).

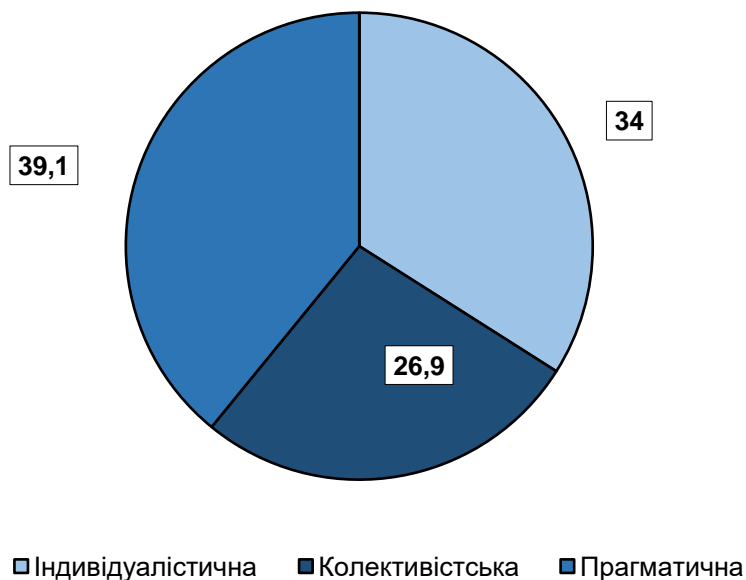

Рис. 3. Результати вивчення спрямованості студентської молоді на взаємодію з ровесниками (у %)

Таким чином, приходимо до висновку, що значна частина студентства орієнтується у взаємодії насамперед на власні інтереси й сприймає свою соціальну групу передусім з точки зору корисності для досягнення власних цілей, віддає перевагу індивідуальній діяльності, обмежує контакти з іншими студентами, не виявляючи особливої зацікавленості в співпраці з ними.

Зіставлення показників толерантного/інтолерантного ставлення молоді до фабінгу та фабінг-поведінки в комунікативних практиках вказує на наявність суперечності між різними компонентами комунікативних установок частини юнаків і дівчат, нестійкість їх позиції щодо цього явища. Водночас слід враховувати, що фабінг-поведінка часто є наслідуваною та взаємною. Висока інтенсивність проявів фабінгу, своєю чергою, зумовлює його сприйняття як норми міжособистісної взаємодії.

Висновки. Фабінг – це акт ігнорування учасниками безпосередньої міжособистісної комунікації своїх партнерів через надмірне використання смартфона. Основними маркерами фабінгу є постійне або часте користування індивіда смартфоном під час спілкування, вияви неуважного ставлення до партнерів по взаємодії, їх скарги про недостатність уваги й ігнорування з боку співрозмовника, труднощі концентрації фабера на предметі розмови, негайне реагування на звук повідомлення, що надходить на мобільний телефон, активність у віртуальній комунікації, вияви тривожності або роздратування у випадку неможливості скористатися гаджетом тощо.

Фабінг в міжособистісній взаємодії студентської молоді відбувається досить часто: загалом, більше, ніж 80% учасників дослідження вказали на його наявність у стосунках з ровесниками. Більше ніж половина опитаних студентів отримували скарги від своїх співрозмовників щодо надмірної зосередженості на смартфоні під час розмови. 60,3% опитаних не готові змиритися з фабінгом і є досить чутливими до нехтування з боку своїх

співрозмовників. Однак 39,7% студентів виявили до фабінгу толерантне ставлення, причому юнаки виказують більш поблажливе ставлення до фабінгу, аніж дівчата. Попри те, що три чверті студентів оцінюють стосунки з ровесниками як успішні, проте у 53,8% респондентів через фабінг більш чи менш часто виникають конфліктні ситуації. У студентів переважає прагматична та індивідуалістична спрямованість на міжособистісну взаємодію.

Основними чинниками фабінгу є залежність індивіда від смартфона та інтернет-залежність, побоювання втратити важливу інформацію (синдром FoMO), комунікативні установки, труднощі у встановленні міжособистісних стосунків, відсутність навичок самоконтролю та ін. На ступінь нормативності фабінгу у молодіжному середовищі впливають також соціальні цінності, прийняті у молодіжному середовищі, технічний прогрес у сфері інформаційно-комунікативних технологій, актуальні обставини життя суспільства.

Фабінг є досить гострою соціальною проблемою сьогодення, проте значна частина молоді не усвідомлює його шкоди. Наслідками надмірного захоплення молоді смартфонами є зниження якості міжособистісних стосунків, емоційна нестабільність, зниження емпатії, довіри, соціальна ізоляція, погіршення показників особистого благополуччя і фабі, і фаберів, труднощі самореалізації тощо.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у більш детальному вивченні гендерних особливостей фабінгу та розробці програми психопрофілактики фабінг-поведінки серед молоді.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Давіденко, К. (2019). Інтернет-залежність: тест, поширеність та супутня психопатологія. *Український медичний часопис*. Взято з <https://cutt.ly/ZJvj1MS>.
- Махній, М. М. (2018). *Мережеве суспільство: кіберпсихологічний путівник*. Київ: Academia.edu.
- Ильин, Е. П. (2011). *Мотивация и мотивы*. Санкт-Петербург: Питер.
- Bitar, Z., Akel, M., Salameh, P., Obeid, S. & Hallit, S. (2022). Phubbing among Lebanese young adults: Scale validation and association with mental health (depression, anxiety, and stress). *Current Psychology*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03104-z>.
- Blanca, M. J. & Bendayan, R. (2018). Nov Spanish version of the Phubbing Scale: Internet addiction, Facebook intrusion, and fear of missing out as correlates. *Psicothema*, 30(4), 449-454. DOI: 10.7334/psicothema2018.153.
- Chotpitayasunondh, V., & Douglas, K. M. (2016). How “phubbing” becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.018>.
- Davey, S., Davey, A., Raghav, S. K., Singh, J. V., Singh, N., Blachnio, A. & Przepiórkaa, A. (2018, Jan.-Apr.). Predictors and consequences of “Phubbing” among adolescents and youth in India: An impact evaluation study. *Journal of Family & Community Medicine*, 25(1), 35-42. DOI: 10.4103/jfcm.JFCM_71_17.
- Zhao, J., Ye, B. & Yu, L. (2021, October 18). One-Year Fabbing and Smartphone Dependence of Chinese College Students During the COVID-19 Pandemic: The Mediating Role of Boredom and the Moderating Role of Self-Effectiveness. *Psychology Research and Behavior Management*, 14, 1725-1736. DOI: 10.2147/PRBM.S335407.
- Kaczmarek, L. D., Behnke, M. & Džon, M. (2019). *The Gengar effect: excessive Pokémon Go players report stronger smartphone addiction, phubbing, pain, and vision-related problems*. PsyArXiv. 1–37. DOI: [10.31234/osf.io/3behp](https://doi.org/10.31234/osf.io/3behp).
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(2), 60-74.

- Lee, Y. H., Ko, C. H. & Chou, C. (2015). Re-visiting Internet addiction among Taiwanese students: a cross-sectional comparison of students' expectations, online gaming, and online social interaction. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 43(3), 589-599.
- Liu, J. S., Wei, C. B., Zhou, Y. & Chen, Y. Y. (2013). Reliability and validity of the Chinese version of the basic psychological needs satisfaction scale. *Chinese Mental Health Journal*, 5, 791-795.
- Misra, S., Cheng, L., Genevie, J. & Yuan, M. (2014). The iPhone effect the quality of in person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior*, 1-24.
- Przybylski, A. K. & Weinstein, N. (2013). Can you connect with me now? how the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30 (3), 237-246.
- Roberts, J. A. & David, M. E. (2017). Put down your phone and listen to me: how boss phubbing undermines the psychological conditions necessary for employee engagement. *Computers in Human Behavior*, 75, 206-217.
- Roberts, J. A. & David, M. E. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in Human Behavior*, 54, 134-141.
- Young, K. S., & de Abreu, C. N. (1998). *Internet Addiction: A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*. New York: John Wiley & Sons Inc.

REFERENCES

- Davidenko, K. (2019). Internet-zalezhnist: test, poshyrenist ta suputnia psykhopatolohiia [Internet addiction: test, prevalence and concomitant psychopathology]. *Ukrainskyi medychnyi chasopys*. Vzyato z <https://cutt.ly/ZJvj1MS>. [in Ukrainian].
- Ilin, E. P. (2011). *Motivatsiya i motyvy [Motivation and motives]*. Sankt-Peterburg: Piter. [in Russian].
- Makhnii, M. M. (2018). *Merezheve suspilstvo: kiberpsykholohichnyi putivnyk [Network society: a cyberpsychological guide]*. Kyiv: Academia.edu. [in Ukrainian].
- Bitar, Z., Akel, M., Salameh, P., Obeid, S. & Hallit, S. (2022). Phubbing among Lebanese young adults: Scale validation and association with mental health (depression, anxiety, and stress). *Current Psychology*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03104-z>. [in English].
- Blanca, M. J. & Bendayan, R. (2018). Nov Spanish version of the Phubbing Scale: Internet addiction, Facebook intrusion, and fear of missing out as correlates. *Psicothema*, 30(4), 449-454. DOI: 10.7334/psicothema2018.153. [in English].
- Chotpitayasunondh, V., Douglas, K. M. (2016). How “phubbing” becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.018>. [in English].
- Davey, S., Davey, A., Raghav, S. K., Singh, J. V., Singh, N., Blachnio, A. & Przepiórkaa, A. (2018, Jan-Apr.). Predictors and consequences of “Phubbing” among adolescents and youth in India: An impact evaluation study. *Journal of Family & Community Medicine*, 25(1), 35-42. DOI: 10.4103/jfcm.JFCM_71_17. [in English].
- Zhao, J., Ye, B. & Yu, L. (2021, October 18). One-Year Fabbing and Smartphone Dependence of Chinese College Students During the COVID-19 Pandemic: The Mediating Role of Boredom and the Moderating Role of Self-Effectiveness. *Psychology Research and Behavior Management*, 14, 1725-1736. DOI: 10.2147/PRBM.S335407. [in English].
- Kaczmarek, L. D., Behnke, M. & Džon, M. (2019). *The Gengar effect: excessive Pokémon Go players report stronger smartphone addiction, phubbing, pain, and vision-related problems*. PsyArXiv. 1–37. DOI: [10.31234/osf.io/3behp](https://doi.org/10.31234/osf.io/3behp). [in English].

- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(2), 60-74. [in English].
- Lee, Y. H., Ko, C. H. & Chou, C. (2015). Re-visiting Internet addiction among Taiwanese students: a cross-sectional comparison of students' expectations, online gaming, and online social interaction. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 43(3), 589-599. [in English].
- Liu, J. S., Wei, C. B., Zhou, Y. & Chen, Y. Y. (2013). Reliability and validity of the Chinese version of the basic psychological needs satisfaction scale. *Chinese Mental Health Journal*, 5, 791-795. [in English].
- Misra, S., Cheng, L., Genevie, J. & Yuan, M. (2014). The iPhone effect the quality of in person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior*, 1-24. [in English].
- Przybylski, A. K. & Weinstein, N. (2013). Can you connect with me now? how the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30 (3), 237-246. [in English].
- Roberts, J. A. & David, M. E. (2017). Put down your phone and listen to me: how boss phubbing undermines the psychological conditions necessary for employee engagement. *Computers in Human Behavior*, 75, 206-217. [in English].
- Roberts, J. A. & David, M. E. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in Human Behavior*, 54, 134-141. [in English].
- Young, K. S., & de Abreu, C. N. (1998). *Internet Addiction: A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*. New York: John Wiley & Sons Inc. [in English].

PHUBBING IN INTERPERSONAL INTERACTION OF YOUTH: A NEW SOCIAL NORM OR A THREAT TO RELATIONSHIPS?

Nadiia Vitiuk

Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor at the Department of Social Psychology,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
<https://orcid.org/0000-0003-1317-8230>

DOI <https://doi.org/10.35619/prapr.v1i18.278>

Abstract. *The article analyzes the psychological essence of phubbing as one of the new phenomena of social behavior, identifies its main features, factors and consequences. The results of an empirical study of the features of interpersonal communication related to the use of modern information and communication technologies by young people, the degree of spread of phubbing among students and the level of tolerance of young men and women to it.*

Phubbing is seen as a ignoring partners in direct communication due to excessive use of smartphones. The main signs of phubbing are the frequent using of a smartphone by an individual during interpersonal interaction, inattention to the interlocutor, difficulty of concentrating on the subject of the conversation, immediate reaction to the sound of messages on the smartphone, increased anxiety, irritation due to inability using the gadget. The main factors of phubbing are the presence of Internet addiction of the individual, fear of missing important information, difficulties in establishing interpersonal relationships, imitation of phubbing behavior of interlocutors, lack of self-control skills and others. The level of Internet addiction and phubbing increase technical progress in the field of information and communication technologies, current circumstances of society, values, attitudes and norms prevalent among young people.

Overall, more than 80% of the participants in the empirical study indicated the presence of phubbing markers in relationships with peers. 53.8% of respondents had conflict situations due to

phubbing. 39.7% of students showed a tolerant attitude to phubbing. Pragmatic and individualistic orientation on interpersonal interaction prevails among students. Phubbing behavior is often inherited, so as its frequency in interpersonal contacts increases, attitudes toward it may change, affecting its acceptability and normativeness. The obtained results serve as a basis for studying the gender characteristics of phubbing and developing a program for the prevention of phubbing behavior among young people.

Keywords: *phubbing, communication, interpersonal interaction, phubber, phubbee, internet addiction, phubbing behavior.*

Стаття надійшла до редакції 14.02.2022 р.